

مالجوز اولین گام پروژه جذب سرمایه‌گذاری خارجی در قالب لایحه اصلاح قانون کار خبر داد

کارگران در حصار دوبل

علی‌اکبر جریبی، عضو هیئت مدیره اتحادیه کارکنان

حقوقی تغییر پیدا می‌کند، تحولی کیفی است در استمرار همان روندهای سابق که وجود داشته است. **● برنامه‌ریزی دولت برای رسیدن به چه هدفی است؟**

اگر از منظر دولت و مدافعان تغییرات در قانون کار نگاه کنیم، هدف این است که سهم‌بری صاحبان نیروی کار کم شود، سودآوری فعالیت‌های اقتصادی در بخش‌های دولتی و خصوصی و شبه‌دولتی زیاد شود تا سرمایه‌گذاری‌ها بیشتر شود و از این رهگذر اشتغال‌آفرینی بیشتر شود، چرخ تولید راه بیفتد و کره تولید در اقتصاد ایران باز شود.

● به نظر شما هدف دولت با این فرایند، تأمین خواهد شد؟

پاسخ من اکیدا منفی است. استدلالم بر این مبناست که گرچه سهم نیروی کار کمتر می‌شود، گرچه امکان سودآوری برای صاحبان کسب‌وکار در بخش خصوصی یا فعالیت‌های دولتی و شبه‌دولتی افزایش پیدا می‌کند، اما این امر منتهی به تولید و سرمایه‌گذاری بیشتر در بخش مولد نخواهد شد، زیرا کمکان مهم‌ترین موانع تولید که تاکنون کره تولید در ایران را ایجاد کرده‌اند، سر جای خود هستند و تغییری در آنها ایجاد نشده است، نخست باید دید آیا مجموعه‌ای از نیروهایی که در بخش‌های خصوصی و دولتی و شبه‌دولتی قرار است منابع اقتصادی‌شان را وارد فعالیت‌های اقتصادی کنند، این منابع را به سمت فعالیت‌های مولد یعنی تولید کالا و خدمات می‌برند یا به سمت فعالیت‌هایی که گرچه برایشان سودآوری بیشتری دارد اما متضمن تولید ارزش‌افزوده نیست؟

پاسخ من این است که کمکان فضای اقتصادی به گونه‌ای است که در بخش خصوصی، عقلانیت به صاحبان کسب‌وکار حکم می‌کند منابعشان را به سمت بخش‌های نامولد ببرند و در بخش دولتی و شبه‌دولتی هم نه عقلانیت اقتصادی، بلکه مصالح سیاسی حکم می‌کند منابع را مانند گذشته بیشتر به سمت فعالیت‌هایی هدایت کنند که نه در پی انباشت سرمایه یا پاسخ‌گویی به مطالبات اجتماعی و اقتصادی بلکه به دنبال اهداف دیگری است، مانع دوم این است که کمکان حتی اگر بخش‌هایی از منابع اقتصادی ما در قیاس با گذشته بیشتر به سمت فعالیت‌های مولد برود، در این جهت تحقق تقاضای مؤثر برای کالاها و خدماتی که تولید می‌شود، تولیدکنندگان داخلی با موانع جدی روبه‌رو هستند. مهم‌ترین موانع فرادستی سرمایه‌تجاری است که تقاضاهای مؤثر داخلی در بازارهای ملی را به سمت محصولات و خدمات تولیدشده در خارج از ایران هدایت می‌کند و در چنین چارچوبی کمکان این گره افزایش تولید یعنی فقدان تقاضای مؤثر در جای خودش باقی است، مانع سوم نیز این است که هیچ تغییر محسوسی در حاصل از فعالیت‌های اقتصادی در بخش خصوصی و نیز قسمتی از منابع مالی بخش‌های شبه‌دولتی و دولتی را به سمت خروج از مدار انباشت سرمایه در ایران هدایت می‌کرده، ایجاد نشده و کمکان جریان فرار سرمایه و غلبه کارگزاران سرمایه‌برداری از اقتصاد ایران بر کارگزاران سرمایه‌گذاری در اقتصاد ایران برقرار است. بنابراین از طریق کاهش سهم‌بری صاحبان کسب‌وکار در بخش خصوصی و نیز عوامل تولید در اقتصاد ایران را شاهد خواهیم بود، در این حالت، نیروی کار از سویی انگیزه‌ای برای کارکردن در فعالیت‌های تولیدی ندارد و از سوی دیگر نیز امکان بازتولید اجتماعی خودش را ندارد و در چنین چارچوبی سامانه تولید است که متضرر می‌شود، نتیجه نهایی این است که به گمان من، با فشار روی نیروی کار از جمله از طریق تغییرات حقوقی در قانون کار نه فقط هدفی که دولت در دستور کار دارد برآورده نمی‌شود بلکه لطمه بیشتری به فعالیت‌های تولیدی و سرمایه‌گذاری و انباشت سرمایه در اقتصاد ایران وارد خواهد شد و به طریق اولی، فاکتورهای بعدی اشتغال‌زایی و توزیع درآمد و ... نیز آسیب خواهند دید.

● به تصور شما لایحه‌ای که ارائه شده، با چه رویکردی است؟

به گمان من از سر ناآگاهی نیست، به عبارت

سیاست‌گذاری اقتصادی ما نه فقط در زمینه رابطه کارگر و کارفرما بلکه در ابعاد وسیع‌تری، چشم‌انداز میان‌مدتی را هدف‌گذاری کرده‌اند که انتظار دارند با دیپلماسی خارجی مساعد بتوانند نظر سرمایه خارجی را جلب کنند. به عبارت دیگر ما با این تغییر حقوقی در قواعد بازی پیشاپیش شاهد یک پرده از ابزارهای آتی هستیم که در شرف وقوع است. اشاره‌ام مشخصا به این است که اگر سرمایه خارجی به ایران جلب شود، فقط جابه‌جایی منابع مالی از بیرون به درون ایران نیست، سرمایه یک رابطه اجتماعی و یک رابطه قدرت است. آمدن سرمایه خارجی به اقتصاد ایران، نوع جدیدی از روابط قدرت بین کارگران با کارفرمایان اعم از داخلی و خارجی را رقم خواهد زد و اکنون پیشاپیش داریم صحنه‌هایی از تنازتی در آینده را تماشا می‌کنیم، صحنه‌های تغییر روابط قدرت به زبان طبقات فرودست‌تری که فروشنده نیروی کار خودشان در بازار کار هستند و به نفع اقلیت کارفرمای داخلی یا خارجی است که در بازار کار متقاضی نیروی کار هستند.

● اگر به لایحه نگاهی داشته باشیم، خواهیم دید در بخشی از آن حضور دولت در سه‌جانبه‌گرایی به شدت پررنگ شده و دیگر توازنی در تعداد اعضا از سوی کارگران، کارفرمایان و دولت وجود ندارد. در بخش‌هایی هم حضور پررنگ قسوه قضائیه را شاهدیم. این به آن معناست که تغییر قانون کار، قدم اول در مسیری میان‌مدت است که به آن اشاره داشتید؟

با شما موافق هستم. سه‌جانبه‌گرایی در این چارچوب به دست فراموشی سپرده شده است. کارگران اصولا کوچک‌ترین حضوری در این بین ندارند. حرف اول و آخر را دولت و کارفرمایانی می‌زنند که مستطهر به پشتیبانی دولت هستند. تهاجمی همه‌جانبه به منافع صاحبان نیروی کار در حال وقوع است. در نوک پیکان این تهاجم نیز وزارت کار ننشسته اما دستگاه‌های دولتی پشت این تهاجم هستند و در پشتیبانی از منافع کارفرمایان خصوصی و دولتی و شبه‌دولتی و نیز کارفرمایان خارجی در سال‌های آتی عمل می‌کنند.

● به نظرتان این امر واکنشی را از سوی افرادی که تحت فشار قرار می‌گیرند در پی خواهد داشت؟

سؤال شما معطوف به پیش‌بینی است و من نمی‌توانم پیش‌بینی کنم.

ادامه در صفحه ۱۶

ادامه از صفحه ۵

آغاز و فرجام «قانون کار» که مهم‌ترین خواست کارگران از انقلاب بود

هجوم‌های بعدی از سوی دولت پوپولیست-اصولگرایی احمدی‌نژاد آغاز شد که این مرحله از محدودسازی حقوق کار با محدودکردن وسیع کارگران و سازمان‌های کارگری همراه بود و در ادامه تا به آنجا پیش رفت که حتی اساسنامه سازمان تأمین اجتماعی و صندوق آن، با هجوم رئیس وقت منتصب احمدی‌نژاد مواجه شد و این‌بار با آرامش خیال با هیات‌انمائی‌کردن شورای تأمین اجتماعی، به برداشتن از صندوق پرداخت، در کنار این وضعیت مقدمات مجموعه‌ای از منابع و اموال سازمان تأمین اجتماعی نیز از بدنه شستا (شرکت‌های سازمان تأمین اجتماعی) به بهانه‌های گوناگون از جمله خصوصی‌سازی، کنده و برای امثال بابک زنجانی‌ها فراهم شد.

ادامه خروج کارگران از شمول قانون کار، این بار با تصویب «شبه‌نامه استناد- شاگردی نوین» از سوی دولت احمدی‌نژاد، اجازه بیکاری افسارکسیخته کارگران را رقم زد و در ادامه، این دولت تدبیرآموید بود که طرح آزمایشی دولت پیشین را به اجرا گذاشت و چنان‌که امروز شاهدیم، این طرح نیز یکی از لایه‌های هجوم علیه حقوق کار در ایران است. غیر از آن نیز بار دیگر پس از ۲۲ سال، لایحه دیگری به‌عنوان منطبق آزاد و ویژه اقتصادی (تجاری-تولیدی و اقتصادی) با همان شیوه از خورجین جورچین دولت جدید، ره‌سپار مجلس شد و یک فوریت آن برای بررسی مجلس و تصمیم درباره آن تصویب شد.

آخرین و مهم‌ترین حلقه تهاجم علیه قانون کار اما لایحه اصلاحیه‌ای است که در دولت احمدی‌نژاد تهیه شده و اخیرا به مجلس ارائه شده است. این لایحه تیر خلاص علیه قانون کار است. این لایحه در تاریخ ۱۳۹۵/۵/۳ از سوی مجلس شورای اسلامی در ریافت و در اجرای ماده ۱۴۱ آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی، به کمیسیون‌های اصلی اجتماعی و فرعی (آموزش، تحقیقات و فناوری، اقتصادی، امنیت ملی و سیاست خارجی، برنامه و بودجه و محاسبات، بهداشت و درمان، شوراها و امور داخلی کشور، صنایع و معادن، فرهنگی، قضائی و حقوقی، کشاورزی، آب و منابع طبیعی) ارسال شده است.

مقدمه این لایحه به دلایل توجیهی که برای اصلاح قانون کار بیان می‌شود، این‌گونه است: «نظر به اینکه طبق ماده ۷۳ قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی مصوب ۱۳۸۹/۱/۱۵ دولت موظف است به منظور ایجاد انعطاف و حل اختلاف کارگران و کارفرمایان و همسورکردن منافع دو طرف و تقویت همسویی منافع آنان و تکالیف دولت با رویکرد حمایت از تولید و سه‌جانبه‌گرایی و نیز تقویت شرایط و وضعیت‌های جدید کار و توجه به تغییرات فناوری و مقتضیات تولید کالا و خدمات و تقویت تشکلهای کارگری و کارفرمایی متضمن حل قانونی اعتراضات صنفی آنان، اقدام قانونی را لازم برای اصلاح قانون کار به عمل آورد، بنابراین لایحه زیر برای طی تشریفات قانونی تقدیم می‌شود».

اینکه تا چند اندازه اهداف بیان‌شده در طرح توجیهی با مفاد ماده‌واحد لایحه اصلاح قانون کار، به‌ویژه آنجا که تقویت تشکلهای کارگری، متضمن حق قانونی اعتراض صنفی آنان است، سنخیت دارد، موضوعی است که باید در نقد و بررسی تک‌تک اجزای این ماده‌واحد به آن پرداخت، اما در لایحه اصلاح قانون کار در اساسی‌ترین وجوه آن که باید به موضوع اشتغال و امنیت شغلی کارگران توجه کند و همچنین تشکلهای کارگری و چگونگی شکل‌گیری آنان با توجه به حق آزادی تشکلهایابی و سه‌جانبه‌گرایی موضوع مقاله‌نامه‌های ۸۷ و ۹۸ سازمان بین‌المللی کار و اصل ۲۶ قانون اساسی بپردازد، نه تنها کاستی‌های موجود در قانون کار فعلی برطرف نمی‌شود، بلکه هم در موارد بالا و هم در سایر مفاد این لایحه حقوق کار و تضمین‌های لازم برای حمایت و صیانت از نیروی کار و حفظ کرامت انسانی از آن به کلی منتفی می‌شود. بر همه فعالان کارگری است که مغایرت‌های جدی این لایحه و حتی کمی و کاستی خود قانون کار فعلی در حمایت از نیروی کار را نقد و بررسی کنند و کارگران را از لایحه‌ای که تصویب آن موجب نقض آشکار حقوق پذیرفته‌شده کارگران در قانون اساسی و مقاله‌های بنیادین حقوق بین‌المللی کار می‌شود، آگاه کنند. لایحه‌ای که مدعی است «به منظور ایجاد انعطاف و حل اختلاف کارگران و کارفرمایان و همسورکردن منافع دو طرف» تنظیم شده است، اساسا مانند جاده یک‌طرفه‌ای است که تنها مرکب کارفرمایان، اعم از دولتی و خصوصی در آن حق رانش مرکب خود را دارند و کارگران در پیاده‌روی این جاده یک‌طرفه تماشاچی مسابقه برای بردن رقابت در کسب ارزش اضافی‌ای هستند که به مدد کار ارزان آنان رخ می‌دهد. روابط کار در ایران با تصویب چنین لایوحی حتی از روابط کار پیش از تصویب اولین قانون کار در ایران نیز غیرمتصفانه‌تر خواهد شد.

خبر

وزیر سابق کار و رفاه:

لایحه اصلاح قانون کار هنوز به تأیید مجلس نرسیده است

● فارس: وزیر سابق کار و رفاه با تأکید بر این موضوع که اظهارنظرهای شخصی درباره حذف بیمه کارگران طبق اصلاحیه جدید قانون کار ارائه شده است، گفت: در صورت پیشنهاد بلوکه‌شدن سنوات کارگران و پرداخت آن در پایان بازنشستگی، مخالفت خواهیم کرد. اسدالله عباسی، نماینده مجلس دهم با بیان اینکه اصلاحیه ارائه‌شده از سوی دولت برای قانون کار هنوز با موافقت نمایندگان مواجه نشده است، اظهار کرد: پیشنهادهایی در این اصلاحیه ارائه شده که با درنظرگرفتن ارتقای امنیت شغلی کارگران بررسی می‌شود. وی با بیان اینکه اصلاحیه قانون کار باید شرایط اقتصادی کارگر را ارتقا دهد، گفت: یکی از این پشتیبانی‌ها موضوع بیمه تأمین اجتماعی کارگران است که دولت نیز همواره با برخورد نسبت به تخلف کارفرمایان جریمه‌هایی را در نظر می‌گیرد و بعید است که عبارت حذف بیمه کارگران به مجلس پیشنهاد شده باشد.

وزیر سابق کار و امور اجتماعی با اشاره به اینکه اصلاحات قانون کار علاوه بر ارتقای امنیت شغلی کارگران باید منجر به افزایش ضریب ایمنی کار کارفرمایان باشد، گفت: اصلاحات ارائه‌شده به‌طور شفاف به مجلس ارائه می‌شود و پیش از آن هرگونه اظهارنظر درباره کم و کیف آن شخصی و فاقد جاهت قانونی است.

این نماینده مجلس در پاسخ به این سؤال که آیا با حذف الزام بیمه اجتماعی کارگران، منابع سازمان تأمین اجتماعی به مخاطره نمی‌افتد یا اینکه آیا دولت قصد تضعیف جایگاه سازمان تأمین اجتماعی را دارد، گفت: دولت نمی‌تواند پیشنهاد حذف الزام بیمه کارگران را ارائه دهد و قطعا این موضوع به زبان خود دولت تمام خواهد شد و امنیت شغلی کارگران کشور را به مخاطره جدی می‌اندازد.

وی گفت: درباره سنوات کارگران نیز دولت طبق قانون فعلی حق بلوکه‌کردن آن را ندارد و در صورت چنین پیشنهادی مخالفتی جدی از سوی مجلس خواهد شد؛ چراکه این موضوع علیه کارگران است.

**پهنای باند
مسیر اختصاصی شما**

اینترنت یک، آسیاتک

شرایط فروش، درجه یک

1544 asiotech.ir

بزرگترین دیتاسنتر محتوایی در کشور

شرکت آسیاتک شما را به بازدید از هفدهمین نمایشگاه بین‌المللی صنایع مخابرات و اطلاع‌رسانی (ایران تله کام ۲۰۱۶) دعوت می‌نماید.

زمان: ۷ تا ۱۴ مهر ماه ۱۳۹۵ | ساعت بازدید: ۹ الی ۱۷ | مکان: محل دائمی نمایشگاه‌های بین‌المللی تهران - سالن ۸ و ۹

● به تصور شما لایحه‌ای که ارائه شده، با چه رویکردی است؟

به گمان من از سر ناآگاهی نیست، به عبارت